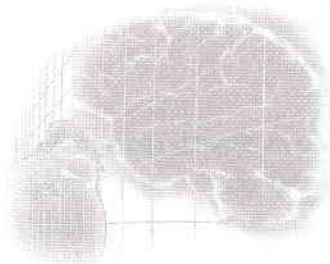

LBRIS

We know
books

Joseph Chilton Pearce

Matricea inimă-minte

*Cum poate inima să învețe mintea
noi moduri de a gândi*

Traducere din limba engleză
de Iuliana Leonti

Editura

For You

Cuprins

Cuvinte de apreciere despre cartea <i>Matricea inimă-minte</i>	5
Prefață	9
Introducere / Oglinda Universului	19
Capitolul 1 / Căderea omului	31
Capitolul 2 / Emoția în evoluție	52
Capitolul 3 / Marele conflict	68
Capitolul 4 / Standardul cultural și evoluția intenționată	82
Capitolul 5 / Cunoașterea ancestrală a inimii în secolul XXI	97
Capitolul 6 / Perspective științifice asupra minții-inimii și câmpurilor rezonante	115
Capitolul 7 / Planul naturii și viclenia culturii	133
Capitolul 8 / Evoluția conform lui Darwin	147
Capitolul 9 / Darwin II: Moartea și evoluția minții	159
Capitolul 10 / Minte, spirit și câmpuri creatoare	186
Capitolul 11 / Problema lui Dumnezeu	214
Capitolul 12 / „Lăsați orice speranță, voi cei care intrați aici“	228
Anexa A / Minte. Ultima care află	246
Anexa B / Scurt rezumat al cercetărilor lui James Prescott și Michel Odent	254
Note	265
Bibliografie	267
Mulțumiri	269

Capitolul 1

Căderea omului

„Omenirea abandonată în stadiul său cel mai timpuriu de formare devine cea mai mare amenințare la adresa supraviețuirii sale.“

Dr. Maria Montessori

Ținând cont de tema binecunoscută și uzată a primei lucrări a lui Charles Darwin, *Originea speciilor*, bazată pe mutații genetice, selecție și supraviețuirea celui mai bine adaptat dintre aceste mutații, vom analiza aici a doua sa lucrare la fel de extinsă, ignorată și aproape necunoscută: *Descendența omului*. În a doua lucrare, ce reprezintă a doua jumătate a vieții sale, mai târzie și matură, Darwin arată cum a apărut omenirea prin intermediul „agenților superiori“ ai iubirii și altruismului. Fundamentale fiind, selecția și supraviețuirea sunt menținute, dar în slujba acestei forme de viață superioare și mai complexe.

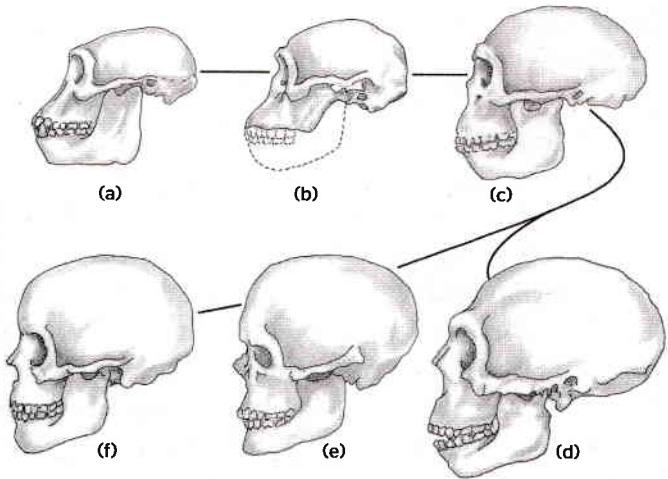
Problematika acestui ciclu evolutiv superior din *Descendența omului* (denumită în continuare „Darwin II“) se referă la educație, care din instinct creează, favorizează

și permite iubirea și altruismul. Acest aspect al operei de viață a lui Darwin, grav ignorat, este limpede articulat de excelentul volum literar al lui David Loye *Darwin's Lost Theory of Love*. Să privim unele dintre eseurile și interesele lui Darwin din această perioadă ulterioară, precum „Selecția sexuală” și „Exprimarea emoțiilor la om și la animale” și interesul său pentru lucrările lui Ernest Haeckel, Lamarck și Goethe. Și cum se explică astfel de sentimente ignorate găsite în Darwin II precum „ajutându-i pe cei slabi să supraviețuiască, [...] instinctul compasiunii, cea mai nobilă parte a naturii noastre”? Unde se află acum specia cu dinți și gheare și de ce au fost acceptate astfel de mituri negative, ignorându-se în același timp aspectele mai profunde, mai înclinate către spiritual ale geniului lui Darwin?

Îngrijirea se dovedește nu numai calea prin care specia umană a apărut din strămoșii săi animalii, ci și singura cale prin care noi, creaturile evolute, devenim apoi pe deplin dezvoltate, de la concepție la maturitate. Îngrijirea este personalul și substanța vieții umane, singura necesitate indispensabilă, dar care acum a devenit atât de rară.

Originile noastre străvechi, așa cum se regăsesc în *Originea speciilor* (numită în continuare „Darwin I”), pot fi urmărite grafic în parada de cranii care ne precedă (vezi Figura 1.1). Am fost anunțați destul de vizibil, ca să spunem așa, cu vreo scurtă perioadă de 40000–50000 de ani în urmă, prin apariția unei carcase cerebrale cu o zonă anormal de mare direct în spatele orbitei oculare, în partea cea mai frontală a craniului. (Remarcă diferența izbitoare a profilurilor Neanderthal anterior și Cro-Magnon ulterior, presupuse a fi prima creatură complet umană.) Fruntea proeminentă găzduiește un cortex prefrontal care ne

diferențiază destul de mult de toți strămoșii noștri. Această grupare neuronală specială reprezintă punctul culminant al evoluției de până acum, o adăugire semnificativă la structura triplă întâlnită în capul celor mai apropiate rude evolutive ale noastre, neanderthalienii.

(a) *Ardipithecus ramidus* (b) *Australopithecus africanus* (c) *Homo erectus*
(d) *Neanderthal* (e) *Cro-Magnon* (f) *Homo sapiens sapiens*

Figura 1.1. Variantă actualizată a profilurilor craniilor, de Ashley Montagu. Profilurile arată trecerea creierului posterior la cortexul prefrontal, prin perioade evolutive majore, culminând cu omul Cro-Magnon, de acum 40 000–50 000 de ani. Remarcă diferența dintre Neanderthal și Cro-Magnon, a cărui apariție a fost de scurtă durată, dar a dat naștere unei forme mult mai permanente și stabile la omul modern. Cel mai recent craniu extins găzduiește cortexul prefrontal – locul suprem de dezvoltare neuronală al evoluției și punctul ei de plecare pentru expansiunea minții în lumi de dincolo. (Desen liniar de Eva Casey)

Darwin II atribuie acest adaos îngrijirii oferite de iubire și altruism.

Îngrijirea a dat naștere iubirii și altruismului și este, în același timp, efectul lor combinat – ceea ce înțelegem, în această carte, ca fiind efectul uzual de „oglundire“ sau „bucă stranie“. Oricare îi sunt rădăcinile, îngrijirea ne-a susținut timp de milenii pe noi și ceea ce a devenit viața umană în continuare. Ce poate face un astfel de sistem nu are limite.

Paradisul pierdut

Totuși, îngrijirea a fost compromisă cândva pe parcurs. A fost diluată și falsificată până în punctul de a fi deurnată, ne semnificativă până în punctul în care a pierdut în cele din urmă în fața preocupărilor legate de supraviețuire, în diferite grade și în diferite climate și timpuri. Astăzi, îngrijirea, așa cum este necesară speciei noastre și Pământului, a dispărut aproape complet. A mai rămas, chiar și până la mijlocul secolului XX, la câteva grupuri umane izolate și îndepărtate.¹ Societățile înfățișate de ele ne oferă modele de studiu și exemple de urmat, de care avem nevoie în mod esențial dacă vrem să recuperăm pierderea acestui instrument evolutiv major: îngrijirea.

Oglindă în oglindă. Care reflecție apare mai întâi?

Motivul pentru care un asemenea eșec evolutiv precum pierderea îngrijirii a devenit aproape permanent, indiferent unde a avut loc, este simplu, ironic și se poate întâmpla rapid. Un prim exemplu în acest sens este relatarea lui Jane Goodall despre o maimuță neastâmpărată, victima unui eșec de îngrijire, care a dat peste cap structura socială a întregului său grup de maimuțe.² În cazul

omenirii lipsite de îngrijire și în ciuda creierului nostru net superior, am fost prinși într-un potop de dezastre autoprovoocate de toate felurile, care s-au înmulțit la toate nivelurile și i-au urmat eșecului de îngrijire. Ironia este că intensitatea crizei noastre și statutul ei aproape permanent de după aceea rezultă din „creierul superior“ și îi poate fi atribuită lui. Sunt necesare strălucirea și creativitatea extraordinară pentru a face mizeria incredibilă pe care am creat-o pe acest minunat Pământ.

Exact cum ne avertizează Maria Montessori, am fost atât de absorbiți imediat de supraviețuirea în urma rezultatelor modelelor noastre reactive – cauzate de eșecul de îngrijire –, încât nu am avut timp, energie sau interes să reflectăm la cum sau ce ni s-a întâmplat ori ni se întâmplă. Aceasta este condiția noastră de astăzi, în care o astfel de pierdere și proiecția asupra altora „de afară“ a cauzelor ei au fost repetate de la o vârstă la alta. Preocupările pentru supraviețuire s-au extins foarte mult și s-au schimbat odată cu vremurile, întrucât, cu cât este mai ascuțit acest nou intelect al nostru, cu atât mai profundă ne este criza.

Iar noi devenim în mod corespunzător mai deștepți din punct de vedere intelectual, dar și mai puțin inteligenți. *Intelectul*, operațiunea bazată pe cap care încorporează variații și aplicații tot mai complexe, fiecare dintre ele necesitând explicații și calificări suplimentare, a devenit separat de *inteligență*, starea automată și naturală a inimii care aduce coerență.

Falsuri culturale

Falsul înseamnă reproducerea originalului, de la o asemănare rudimentară până la una atât de exactă, încât nu poate fi percepută decât de un observator experimentat.

Dar, oricât de aparent perfect ar fi falsul, există întotdeauna diferențe minore aproape ne semnificative, care vor crea în cele din urmă probleme tot mai mari la aplicare. Între timp, cel mai mic defect de potrivire se transformă într-unul major prin utilizarea continuă.

Ca să detaliem puțin, eșecul în îngrijire se manifestă printr-o multitudine de probleme critice care se ramifică în mod constant, astfel încât orice obiectivitate care sugerează o posibilă cauză se pierde în disfuncția în creștere. Acest lucru ne face conștienți doar de disfuncție, care până atunci este considerată naturală sau „condiția umană“. Am explicat aceasta în capitolul „Bomba cu ceas din sala de nașteri“, din cartea mea *Magical Child*, din 1977. Acest efort nu a reușit cu ani în urmă să contracareze efectele sălii de nașteri sau ale bombei cu ceas, cultura fiind la putere.

Importanța și semnificația îngrijirii ca reacție de supraviețuire a adus în locul ei o mulțime de falsuri culturale ale sale. Aceste falsuri sunt concluzii intelectuale „ale capului“ care aduc soluții aproximative pentru inteligența lipsă; ca atare, în cele din urmă apar și ne absorb atenția problemele inevitabile specifice falsurilor. Originile sunt uitate. Deși aceste falsuri ne trădează continuu, suntem seduși în mod constant de ele din cauza nevoilor noastre fundamentale de îngrijire, cu care falsurile au o vagă rezonanță. În multitudinea de expresii actuale, precum televiziunea, computerele și stimulii electronici de o varietate nesfârșită, realitatea virtuală a înlocuit aproape complet realitatea ca stare de conștiență și experiență biologică directă și vie, așa cum s-a dezvoltat de-a lungul mileniilor.

Suntem prinși în încercarea de a face să funcționeze aceste falsuri, iar asemenea încercări susțin și sporesc stimulentele contrafăcute și puterea acestora. Iar falsurile,

produse ale intelectului nostru mereu nou și mereu mai ascuțit, încadrează geniul însuși, deși provoacă întotdeauna probleme la un moment dat, învârtind tot mai strâns pânzele noastre de erori și de producții contrafăcute.

Chiar dacă asemenea structuri contrafăcute sunt analizate și scoase la lumină, analizele pot fi interpretate doar prin intermediul mentalității noastre culturale. Această mentalitate contracarează automat orice posibil conflict față de ea însăși prin falsificarea culturală a analizei înseși. Este o reacție a noastră în mare parte inconștientă. Efectiv, mentalitatea noastră interpretează informația, așa cum este necesar, pentru a se menține. Cu un oftat de ușurare, acceptăm cu mulțumire falsurile culturii ca fiind soluția evidentă pentru noi. Astfel anulăm orice amenințare de schimbare a culturii sau mentalității noastre, în timp ce ne blocăm într-un dezastru tot mai adânc. Tocmai în astfel de moduri cultura este un efect de câmp care se autoalimentează, cu rațiunea noastră în slujba sa.

Pierduți continuu în efectuarea corecțiilor în lumea noastră falsă, nu suntem capabili să recăpătăm mentalitatea orientată spre bunăvoință, care a fost și este cel mai mare atu al nostru pentru supraviețuire și cea mai importantă caracteristică a ființei umane. În constrângerea noastră de a îndrepta viziunea logică a lumii fundamental eronată, ne pierdem conexiunile cu inteligența solicitată (care se bazează pe inimă, nu pe cap) și capacitatea de a ne deschide către ea. Folosirea îndelungată și repetitivă a unei abordări logice defectuoase modifică organizarea creierului, astfel încât devenim insuficienți din punct de vedere neuronal pentru a percepe erorile din preocuparea noastră pentru falsuri. Ne pierdem accesul la inteligență

și rămânem cu o mulțime de „deșeptăciune“ pentru a menține falsurile, dar deloc pentru a ne deschide către inteligența care le dezvăluie drept ceea ce sunt.

Intelectul nostru foarte ascuțit este capabil să creeze și să construiască bombe atomice și să distrugă însăși atmosfera Pământului. Dar inteligența de bază necesară înțelegerii acestei probleme fundamentale a pierderii îngrijirii *este obținută doar prin dezvoltarea creierului și a inimii*. Iar dezvoltarea creierului-inimii este un impuls major al funcției de îngrijire înseși, care, la rândul ei, depinde de dezvoltarea creierului-inimii. În această mișcare reciprocă și recursivă, găsim o „bucă strănie“ în care îngrijirea și creierul-inima se generează reciproc.

Îngrijirea trebuia să deschidă căi evolutive mereu noi și încă o poate face. În schimb, ne-am blocat într-un mod de supraviețuire care acum este considerat nu doar norma, ci și „condiția umană“ și/sau „natura umană“. În jurul și prin intermediul reacției noastre automate de supraviețuire inventăm un mediu incredibil de complex și neviabil. Și trebuie apoi să-i purtăm de grijă cu toată ființa, atât ca să supraviețuim într-un astfel de mediu individual, cât și pentru a menține mediul contrafăcut, a cărui pierdere este resimțită ca o amenințare majoră la adresa viziunii lumii pe care o împărtășim ca bază culturală, prinzându-ne în capcană la fiecare pas.

Eșecul de îngrijire are ca rezultat modificări grave ale creierului și minții, astfel încât orice convingeri etice-morale referitoare la îngrijire devin inutile, nefiind auzite cu adevărat. Auzim doar ceea ce avem capacitatea de a recepta. Ni se predică iubirea de cel puțin 2000 de ani fără ca, practic, să se înregistreze o scădere apreciabilă a

violentei sau o creștere a iubirii. Numai starea de iubire aude acel ceva cu care este în rezonanță. Aceasta este o dublă constrângere clasică. O abordare alternativă pe care o promovez de mult timp este cea biologică-neurologică directă, rezultată din poziția Darwin II. Într-o astfel de abordare, punctul de plecare îl reprezintă înțelegerea naturii cvadruple a creierului nostru „evolutiv“.

Istoria războiului nostru civil intern

În urmă cu peste o jumătate de secol, Paul MacLean a fost unul dintre primii cercetători în neuroștiințe care au înțeles că această structură complexă a creierului a evoluat din creaturi anterioare. MacLean a deschis calea pentru descoperirea noastră arătând că avem în craniu nu unul, ci 4 sisteme neuronale interactive, distincte și în esență separate, dezvoltate în 4 perioade evolutive distincte. Printr-o integrare adecvată, posibilă doar prin îngrijire, aceste 4 sisteme neuronale cooperează ca funcție integrată în aliniere cu inima. În cazul în care această integrare cvadruplă eșuează, devenim nu numai un sistem extrem de divizat, dar legătura intimă a creierului cu inima este grav compromisă, rezultând astfel „condiția umană“ menționată anterior.

Divizați între aceste impulsuri evolutive de bază și izolați în mare parte de inteligența inimii, ajungem într-adevăr să ne războim cu noi înșine, individual și social, fiecare dintre noi cu sinele împărțit între inteligența inimii și fragmentarea creierului-mintii. Sinele identificat cu mintea-creierul se blochează în sistemul primar de supraviețuire, cultura și violența sa fiind dominante.

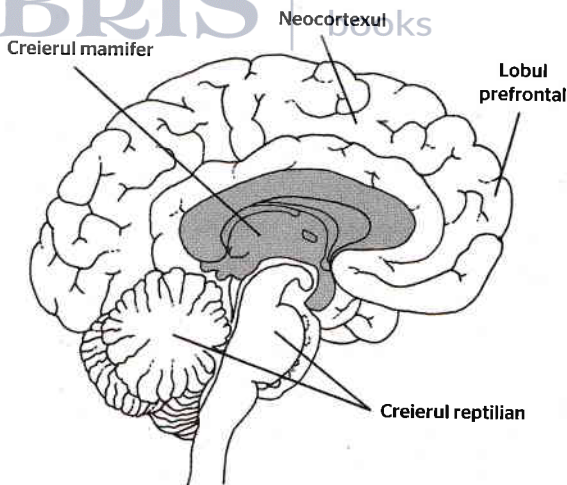

Figura 1.2. Creierul reptilian fără creierul mamifer. Atât în interiorul neocortexului, cât și împreună cu cortexul prefrontal. (Desen liniar de Eva Casey)

Cele 4 stadii de evoluție

Pe scurt, iată cele 4 sisteme evolutive neuronale din cap, în ordinea lor evolutivă respectivă (vezi figurile 1.2 și 1.3).

Primul este așa-numitul creier reptilian sau posterior, cel mai puternic din punct de vedere biologic, fiind cel mai vechi și ferm înrădăcinat prin folosire. Karl Pribram a descris acest sistem senzorial-motor drept „creierul lumesc“, cu capacitatea primordială de a simți lumea noastră fizică și abilitatea de a reacționa la lumea inteligentă îndeajuns încât să supraviețuiască în ea.

Următorul pas evolutiv pe scară a fost creierul „mamifer vechi“ construit „deasupra“ și astfel în afara fundației senzorial-motorii. Prin acest al doilea creier, omenirea devine un „martor“ conștient și interpretează natura relației